

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กลวิธีสร้างบทกลบทหนึ่งตะลึง และวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทกลบทหนึ่งตะลึง

ผลจากการศึกษาพบว่า กลวิธีสร้างบทกลบทหนึ่งตะลึงจำแนกได้หลายวิธี คือ 1. หักมุม 2. ใช้ภาษานิต 3. ใช้คำยวน 4. ใช้คำ 2 แง่ 2 มุม 5. พังไม้ไค้พิพท์จับมากระเทียบ 6. คุยโวโอ้อวด 7. ให้ความประสมการณนิต 8. ล้อเลียนบุคคลและสังคม 9. พุทศอกเสือกเล่นลิ้น 10. ฉลาดแกมโกง 11. เปรียบเทียบขมขื่น 12. ล้อคนไทยอิสลามที่ทำผิดกบฏญูตีทางศาสนาอิสลาม 13. สัจฺญานไรศารูป 14. ให้อ่านคิดถึงสิ่งปกปิดที่คนสนใจอยู่แล้ว 15. แก้วแว่นน้ำซุน ๆ 16. เหม็บแนมประชดประชัน 17. กิ๋มบูนรอนทอง 18. ฉลาดแกมโกง 19. ล้อคนตะกละเห็นแก่กิน 20. ล้อคนจีนที่พูดภาษาไทยไม่ชัด 21. เล่นคำเล่นภาษา 22. ใช้ทรรกวิทยา 23. ทนถามบงทนถาม เกลือจ๋มเกลือ 24. เรื่องเกินจริงเกินเชื่อ 25. ใช้วิธีประสมประสาน

วัฒนธรรมที่ปรากฏจำแนกได้หลายด้าน คือ 1. วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย 2. วัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพ 3. วัฒนธรรมด้านการละเล่น 4. วัฒนธรรมด้านการใช้ภาษา ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ประเด็น คือ การตั้งชื่อ คำที่น่าสนใจ การเปรียบเทียบที่น่าสนใจ 5. วัฒนธรรมด้านการใช้อาวุธ 6. วัฒนธรรมด้านการประกอบอาหาร 7. วัฒนธรรมด้านความเชื่อ 8. วัฒนธรรมด้านค่านิยม

กลวิธีสร้างบทกลบทและวัฒนธรรมที่ปรากฏนี้สัมพันธ์แนบสนิทกับวิถีชีวิตของชาวบ้านภาคใต้ การเข้าใจบทกลบทและกลวิธีสร้างบทกลบทหนึ่งตะลึง ช่วยให้เราเข้าใจภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชาวบ้านภาคใต้อีกหลายด้าน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาชีวิตสังคมและระบบนิเวศของชาวบ้านภาคใต้ได้ตรงจุดและได้รับผลมากยิ่งขึ้น

Abstract

The purpose of the study was to analyse techniques in making jokes as well as culture reflected in shadow puppets show.

A list of techniques in making jokes were as follows :

- 1) surprise ending
- 2) incorrect use of the language
- 3) oxymorons
- 4) words with ambiguous meanings
- 5) anticipation of meaning
- 6) boasting
- 7) misinterpretation of experience
- 8) satire
- 9) interruption
- 10) being cunning
- 11) always appearing better than someone else
- 12) making fun of Thai muslims who do not follow some religious regulations
- 13) incongruous percept
- 14) using "double entendres"
- 15) unacceptable excuses
- 16) cynicism
- 17) showing guilt
- 18) being unwittingly wise
- 19) making fun of greedy people
- 20) making fun of the Chinese who don't speak Thai clearly
- 21) playing on words and the language
- 22) using logics
- 23) repartee
- 24) exaggeration
- 25) integration of different techniques

The culture reflected in the show can be classified in 8 aspects :

- 1) clothing
- 2) occupation
- 3) folk culture
- 4) the language shown in names, words, and comparisons
- 5) use of weapons
- 6) cooking
- 7) beliefs. and
- 8) values

Moreover, these jokes and culture are found to be closely related to the Southern way of life.

Understanding these jokes, therefore, leads to understanding the people's intellect as well as their culture in various aspects. This can be applied in improving their social life and environment more effectively.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับการแนะนำและได้รับความกรุณาช่วยเหลือ
จากผู้มีพระคุณหลายท่าน

ขอกราบขอบคุณ อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข อาจารย์สมใจ ศรีนวล อาจารย์ประโยชน์
เรืองโรจน์ อาจารย์พรศักดิ์ พรหมแก้ว อาจารย์สุภาภย์ อินทร์ทองคง อาจารย์ประพันธ์
อำพันประสิทธิ์ อาจารย์ ดร.ฉันทดี ทองช่วย ผศ.ปรีชา ทิชนพงศ์ ผศ.ดร.บันลือ ถิ่นพังกา
รศ.ดร.ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ รศ.อุศม หนูทอง ศจ.กระแส มาลยาภรณ์ และศจ.สุวิวงศ์
พงศ์ไพบูลย์ ซึ่งเป็นผู้สอนผู้วิจัยให้ความรู้ความคิด ทัศนคติในคุณค่าของวัฒนธรรมพื้นบ้าน และ
เป็นพื้นฐานความรู้ในการทำวิจัยชิ้นนี้

ขอกราบขอบคุณ อาจารย์พวง บุรารัตน์ เป็นอย่างสูงที่กรุณามอบหนังสือทุกเรื่อง
ที่เขียนให้แก่วิจัย ทั้งยังช่วยตรวจสอบขจัด ให้ความรู้เพิ่มเติม คุยความเมตตาปรานีเป็น
อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์พิทยา บุรารัตน์ อาจารย์ฉิม ฉันทอุไร อาจารย์นครินทร์ ชาทอง
อาจารย์สนิท บุญฤทธิ์ และคุณโกลด์ ทองหล่อ ที่กรุณาช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูล
ขอขอบคุณอาจารย์สุมา ทิพย์ธารา ที่กรุณาช่วยเขียนบทความภาษาอังกฤษ
ขอขอบคุณ คุณยุพิน ทองหล่อ ที่กรุณาพิมพ์งานชิ้นนี้ให้ด้วยใจรัก
ขอขอบคุณเจ้าของความรู้ความคิดที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ทุกท่าน ความรู้ของท่านเป็นพื้นฐาน
ให้วิจัยเกิดความรู้ความคิด มีโอกาสสะสม วิเคราะห์ สร้างสรรค์ และสืบต่อความรู้ความคิดนั้น
ขอขอบคุณศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูสงขลา ที่ให้ทุนสนับสนุนค่าการพิมพ์
ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะมีส่วนช่วยอนุรักษ์พัฒนาบทกลอนวิถีชีวิตสร้างบทกลอนหนึ่งตระกูลและ
วัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้สืบไป

เกษม ชนามแก้ว